

„Bowiem pycha prawdy absolutnej to największe, śmiertelne zagrożenie dla prawdy w świecie. W przemijających chwilach pewności niezbędna jest pokora stale ponawianego pytania”
(K. Jaspers)

Formy życia duchowego Greków.

- Poematy Homera (Homer kieruje się poczuciem harmonii, miary, potem zasad metafizycznych fil. gr.)
- obecność motywacji (poszukiwanie racji dla wydarzeń na poziomie wyobrażeń i poetyki) antycypacja pytania dia ti? Pytania o dlaczego rzeczy.
- przedmiotem zainteresowania jest całość rzeczywistości, choć przedstawiona w formie mitycznej
- utrwalenie poglądu na bogów, wzorców życia i etycznych postaw

Bogowie religii publicznej i filozofia.

- podział religia publiczna – misteria (appollińskie, eleuzyńskie, dionizyjskie, orfickie)
- wszystko, co istnieje jest dziełem bogów, a bogowie to naturalne siły fizyczne jako wyidealizowane postacie ludzkie, spersonifikowane aspekty człowieka, religia grecka to jedna z form religii naturalistycznej, nie ma w niej miejsca na świętość. „ Wszystko jest pełne bogów” – Tales
- Brak ksiąg świętych, główne źródła to poematy Homera i Teogonia Hezjoda. Brak dogmatu (kapłani mieli ograniczona władzę) pozostawił szeroki zakres dla spekulacji fil.

Religia misteriów. Wpływ orfizmu.

- niewystarczalność religii urzędowej
- orfizm i jego wpływy (Założyciel to poeta tracki Orfeusz, opiewał bardziej wewnętrzny i duchowy tryb życia) Podstawowe nauki orfizmu:
- w człowieku jest boska zasada, demon, który na skutek pierwotnej winy upadł i zamieszkał w ciele
- demon istniał przed ciałem jest nieśmiertelny, nie umiera wraz z ciałem, ale musi odpokutować swoją winę poprzez kolejne inkarnacje

Jedynie orficki styl życia i jego praktyki oczyszczeń mogą ów cykl zakończyć
Kto przestrzega praktyk, jest wtajemniczonym, po śmierci otrzymuje nagrodę- wyzwolenie, niewtajemniczeni – karę

Z orfizmem powstaje pierwsza koncepcja dualistyczna demon=dusza; ciało=miejsce pokuty ciała, człowiek zauważa dwie zasady zwalczające się wzajemnie.

Homerycka cnota, *arete* przestaje być prawdziwą, bo oto człowiek nie wszystkie skłonności w sobie ma dobre i niektóre z nich musi tłumić i powstrzymywać.

Warunki sprzyjające powstaniu filozofii

- W uformowanej polis, Grek nie odczuwał sprzeczności jednostka-państwo. Traktuje siebie jako obywatel określonego państwa w sposób istotny. Dobro państwa było powszechnie uznawane jako cel, wolność państwa uznawali za własną.

Filozofia powstała w koloniach w Azji Mniejszej, następnie w zachodnich w Italii, potem w Grecji. Sprzyjały temu rozwój handlu i dobrobyt kolonii. Dzięki aktywności i wymianie

informacji, powstawała kultura. Najwyższy swój stopień filozofia osiągnęła później w Atenach, gdzie jak mawiał Platon, istniał najwyższy stopień wolności, jaką Grecy kiedykolwiek się cieszyli.

Cechy charakterystyczne Filozofii

Twórcą terminu prawdopodobnie jest Pitagoras *sofia* to mądrość, jej pełne posiadanie jest zarezerwowane jedynie dla bogów, dla człowieka jest możliwe jedynie dążenie do mądrości, ciągle do niej zbliżanie *filo- sofia*, umiłowanie mądrości.

Wiedzę fil. charakteryzowały: jej przedmiot, metodę oraz cel

- przedmiot (wyjaśnia całą rzeczywistość, zasadę wszystkiego)

metoda (racjonalizm, logika, argument rozumowy, musi wychodzić poza fakty, aby znaleźć dla nich przyczynę)

- cel (fil. ma charakter czysto teoretyczny, nie praktyczny, uprawia się nią dla niej samej, bezinteresowna miłość prawdy)

Okresy filozofii starożytnej

1. naturalistyczny (fil. przyrody), rozpatrywanie problematyki *physis*, czyli problematyki kosmoontologicznej (fil. jońscy, pitagorejczycy, elekci, pluraliści)
 2. humanistyczny (protagonistami byli sofiści) przesunięto spekulacje na człowieka, a nade wszystko zrobił to Sokrates, który jako pierwszy próbuje określić w sposób fil. istotę człowieka.
 3. okres wielkich syntez Platona i Arystotelesa, odkrywa to, co ponadmysłowe, formuluje o wyjaśnia różne problemy Filozofii.
 4. okres szkół hellenistycznych (3 systemy: stoicyzm, epikureizm, sceptycyzm na końcu eklektyzm)
 5. Okres religijny, który przebiegał w epoce chrześcijańskiej. Spotyka się objawienie biblijne z kultura hellenistyczną w Aleksandrii, ożywienie stoicyzmu w Rzymie, powrót do pitagoreizmu, odrodzenie platonizmu w tzw. średnim platonizmie platonizmie neo-platonizmie.
-